

N:o 66.

Af herr **Andersson** i Grimbo m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående statens öfvertagande af halfva kostnaden för underhållet af allmän väg, bro och färja på landet.*

Den i vårt land alltjämt pågående hopningen af befolkningen i städer och stadsliknande samhällen förskaffar landskommunerna en allt ögynnsammare ställning gentemot städerna i finansiellt hänseende. Landsbygden betungas i hög grad af skatter, särskildt för kommunala och kyrkliga ändamål samt för vägunderhållet. Landskommunernas utgifter för kyrko- och kommunalstämma uppgingo 1906 — det sista år, för hvilket den officiella statistiken hittills redovisat — till 45,419,419 kronor, medan de 1901 utgjorde 39,498,761 kronor d. v. s. en ökning af utgifterna med icke mindre än 5,920,658 kronor, eller bortåt sex miljoner på den jämförelsevis korta tiden af sex år. Ökningen har försiggått utan afbrott år från år och torde alltjämt pågå. Samtidigt har äfven antalet kommuner med den högsta beskattningen ökats. Från 1905 till 1906 steg antalet af de högst beskattade kommunerna med en utdebitering af mer än 75 öre per fyrk: för den i mantal satta jorden från 736 till 793 af rikets samtliga 2,384 landskommuner, för jordbruksfastighet utan mantal från 645 till 693, för annan fastighet från 730 till 776 samt för öfriga beskattningsföremål från 669 till 770, hvaremot antalet stadskommuner med högre uttaxering än 6 kronor per bevillningskrona var i det närmaste oförändradt.

Samtliga utgifterna för vägunderhållet under år 1906 utgjorde 8,332,016 kronor, och kostnaderna för vägbyggnader, förvaltning m. m. uppgingo under samma år till 2,741,591 kronor. Staten bidrog med 15 procent af uppskattade kostnaden för underhållet af allmän väg, bro och färja, hvilket bidrag utgick af ett förslagsanslag å 1,000,000 kronor, dels med det till understöd åt synnerligen betungade väghållningsdistrikt anvisade anslaget 150,000 kronor samt dels med anslaget för bestridande af statsverkets andel i kostnaden för väghållningar, uppgående till 50,000 kronor. De väghållningsskyldiga fingo alltså själfva direkt bära den väsentligaste delen af kostnaderna. Vägunderhållet afser ytterst att fylla ett statens ändamål. Staten har gifvit erkännande åt den satsen genom det bidrag den redan lämnar till vägunderhållet på landet. Statens bidrag är dock ännu obetydligt i jämförelse med de bidrag, hvilka lämnas af de vägunderhållningsskyldiga själfva. De äro, som ofvan visats, i hög grad tyngda af skatter för kommunala ändamål och behöfva hvarje lindring i skatteväg, som de kunna erhålla. En utjämning af vägunderhållet på ett rättvist sätt är behöflig äfven af den anledningen, att kostnaderna för vägunderhållet äro mycket ojämnt fördelade inom olika delar af vårt land. Skall utjämningen emellertid göras fullt rättvist, så att icke vissa delar af befolkningen så godt som uteslutande tagas i anspråk för bestridandet af kostnaderna för vägunderhållet, som dock ytterst tillgodoser ett för hela befolkningen gemensamt ändamål, så bör en ny fördelning af kostnaderna äga rum, så att staten lämnar större bidrag än hittills. En sådan fördelning torde dessutom vara än mera berättigad under nuvarande utveckling, då allt flera af de värdefullaste skatteobjekten hopas till städerna och stadsliknande samhällen och därmed undandragas deltagande i vägunderhållet. Det synes oss därför lämpligt, att staten öfvertager åtminstone halfva kostnaden för vägunderhållet, och kunde det törhända låta sig göra på sådant sätt, att staten ökar sitt nuvarande bidrag af femton procent och uppskattade kostnaden för underhållet af allmän väg, bro eller färja med nya fem procent under första året och med nya tio procent under hvar och ett af de tre därpå följande åren.

Med stöd af det anförda få vi hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta ut-

arbeta och för Riksdagen framlägga förslag till att halfva kostnaden för underhållet af allmän väg, bro och färja på landet skall öfvertagas af staten.

Stockholm den 25 januari 1909.

Herman Andersson.

Carl L. Olausson.

Cornelius Olsson.

N:o 67.

Af herr **Andersson** i Grimbo, *om begränsning af rösträtten å vägstämma.*

Gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet af den 23 oktober 1891 stadgar i 52 § andra stycket, att »röstvärdet å vägstämma beräknas efter vägfyrktal; ägande i distrikt, som omfattar mer än en kommun, de väghållningsskyldiga att å vägstämman låta sin talan föras genom af dem kommunvis i kommunalstämmor efter vägfyrktal utsedda ombud, hvilka skola rösta för sin kommuns hela vägfyrktal, enskilda väghållningsskyldiga obetaget att vid vägstämman, själfva eller genom ombud, hvarom flera väghållningsskyldiga kunna sig förena, utöfva rösträtt för eget vägfyrktal, som i ty fall afräknas från det, för hvilket vederbörande kommunombud skall äga rösta.»

Anförda stycke innehåller ingen begränsning i röstvärdet å vägstämma. Förhållandena hafva därför utvecklats så, att områden — kommuner — med små väghållare mångenstädes praktiskt taget